

Rapport

efter kvalitetsgranskning av Kunskaps-
bedömning i grundskolan årskurs 1-3
vid Rudboda skola i Lidingö kommun

Innehåll

Inledning

Bakgrundsuppgifter om Rudboda skola

Resultat

Syfte och frågeställningar

Metod och material

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av Kunskapsbedömning i grundskolan årskurs 1-3 under november 2011-mars 2012. Granskningen vid Rudboda skola i Lidingö kommun ingår i detta projekt.

Rudboda skola besöktes den 25-26 januari 2012. Ansvariga inspektörer har utredare Åsa Strand och undervisningsråd Ulrika Svedmark varit. I denna rapport redovisar Skolinspektionen sina iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen genomförs i totalt 35 slumpvis utvalda skolor, varav 31 är kommunala skolor och 4 är fristående skolor. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de skolor som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra skolor. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Bakgrundsuppgifter om Rudboda skola

Rudboda skola är en kommunal skola i Lidingö kommun. Skolan består av förskoleklass och årskurserna 1-5. Skolan har två förskoleklasser och elva grundskoleklasser. Alla årskurser består av två paralleller förutom årskurs 1 som omfattar tre klasser.

Personalen på skolan är organiserad i fyra arbetslag – förskoleklass, årskurserna 1-2, årskurserna 3-5 samt fritidshem. Skolan leds av en rektor och i skolans ledningsgrupp ingår arbetslagsledarna för respektive arbetslag.

Lärarna på skolan är i huvudsak så kallade klasslärare, vilket innebär att läraren undervisar eleverna i samtliga ämnen med några få undantag gällande de praktiskt estetiska ämnena.

Skolenhetens namn: Rudboda skola	Antal elever
Förskoleklass	52
Grundsärskola	-
Grundskola	252
Totalt antal elever:	304
Antal elever i årskurs 1-3	164
Antal elever i årskurs 3	52

Resultat

1. Gör läraren fortlöpande bedömningar av elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas kunskapskrav?

1.1 Rektor tar ansvar för att lärarna bedömer elevernas kunskaper utifrån kursplanernas kunskapskrav

Här undersöks om rektorn tar ansvar för och skapar förutsättningar för lärarnas gemensamma arbete med kunskapsbedömningar utifrån kursplanerna.

I Rudboda skola har ett arbete påbörjats med att bygga upp gemensamma rutiner och former för planering av undervisningen, bedömning och dokumentation av elevernas kunskaper utifrån den nya läroplanen för grundskolan, Lgr 11. Skolans så kallade implementeringsinspiratörer samt rektorn har deltagit i Skolverkets implementeringsinsatser när det gäller den nya skollagen och Lgr 11. Skolan har även deltagit i Lidingö kommuns implementeringsinsatser.

Lärarna på skolan har påbörjat ett arbete med att konkretisera kursplaneinnehållet i respektive ämne genom att göra pedagogiska planeringar för sin undervisning, se vidare under avsnitt 1.3.

Lidingö kommun har beslutat att samtliga skolor i kommunen ska använda ett gemensamt digitalt dokumentationssystem. I systemet finns mallar med givna rubriker för hur de pedagogiska planeringarna och individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen ska utformas. Det är dessa som lärarna på skolan använder i sitt arbete. Arbetet med att använda mallarna har påbörjats och lärarna på skolan har kommit olika långt i processen med att använda de olika delarna. De lärare som upprättar pedagogiska planeringar gör det för sitt eget arbete och tanken på skolan är att dessa även ska delges vårdnadshavare och elever. De lärare som har upprättat pedagogiska planeringar har ännu inte gett vårdnadshavare och elever tillgång till dem, eftersom de först vill känna sig mer säkra i hur de ska upprätta dessa. Däremot har vårdnadshavarna tillgång till och kan själva hämta skriftliga omdömen via det digitala systemet inför utvecklingssamtalet.

Rektorn har tidigare läsår initierat ett arbete kring språket i elevernas skriftliga omdömen. Av de individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av är språket sakligt och värderande uttryck om den enskilde elevens beteende och egenskaper återfinns endast i undantagsfall. Lärarna bekräftar att de tidigare diskuterat detta och att de tänker sig för när de skriver omdömen om eleverna. Det digitala dokumentationssystemet är en hjälp i detta arbete, eftersom systemet erbjuder delvis färdiga formuleringar som lärarna kan använda. Det finns även en "ordbok" att tillgå som stöd när lärarna formulerar sig.

Lärarna uttrycker vid intervjuerna att de inte hinner prata om bedömning tillsammans. Några lärare menar att de ibland kan fråga varandra när de är osäkra kring bedömningen gällande en särskild elev, men ingen av lärarna uppger att de avsatt tid för att tillsammans systematiskt diskutera bedömning och utbyta erfarenheter i bedömningsfrågor. Detta medför att former för likvärdig bedömning saknas på skolan. Rektorn uppger dock att former för systematiskt arbete kring likvärdig bedömning förekommer i kommunen och inom skolområdet. Av intervju med lärarna framkommer vidare att det finns en stor spridning mellan lärarna gällande hur de använder kursplanerna vid planering och bedömning av elevernas kunskaper. Det finns lärare som vet att det är förmågor i kunskapskraven som ska utgöra grunden för bedömningen, medan en annan grupp lärare är osäkra gällande i förhållande till vad i kursplanerna de ska bedöma elevernas kunskaper. Vidare finns det även lärare som uppger att de inte alls använder den nya kursplanen Lgr 11 vid planering och bedömning av eleverna kunskaper. Detta står det mer om under avsnitt 1.3 och 1.4.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att rektor tar ansvar för att utveckla gemensamma rutiner och former för att bedöma och dokumentera elevernas kunskaper i och med det påbörjade utvecklingsarbetet. Rektor behöver dock ta ett ökat ansvar för att följa upp och säkerställa att lärarna planerar undervisningen utifrån samtliga delar i kursplanerna samt för att lärarna bedömer och dokumenterar elevernas kunskaper utifrån kursplanernas kunskapskrav. Rektorn har startat en arbetsprocess för att lärarna ska utveckla dessa delar och Skolinspektionen förutsätter att skolan fortsätter sitt påbörjade arbete med kursplanerna.

Vidare bedömer Skolinspektionen att rektorn skapar förutsättningar för att lärarna använder ett gemensamt och sakligt språk i dokumentationen.

Rektorn behöver ta ett ansvar för att skapa förutsättningar för och säkerställa en likvärdig bedömning inom skolenheten.

1.2 Skolan har ett systematiskt kvalitetsarbete kring kunskapsbedömning

Här undersöks om rektorn ser till att det finns ett kvalitetsarbete kring kunskapsbedömningar på skolan genom att följa upp och utvärdera detta arbete samt huruvida resultaten av det används. Vidare handlar bedömningspunkten om rektor tillsammans med lärarna analyserar skolans kunskapsresultat och resultaten på de nationella proven.

Av intervju med rektorn och lärarna framkommer att det systematiska kvalitetsarbetet brister och skolan har således inte ett utvecklat system för att inhämta, analysera och använda övergripande kunskapsresultat i kvalitetsarbetet. Idag finns dokumentet "Skolans rutiner med att bedöma och dokumentera elevernas kunskaper" utarbetat för skolans gemensamma arbete med bedömningar. Dokumentet anger tidpunkten för genomförande och insamling av olika test- och diagnosresultat för svenska och matematik. Rektorn avser att se över listan med tester så att eleverna inte testas för mycket i dessa ämnen. Det finns enligt rektorn en kultur på skolan där lärarna är trygga i att göra diagnoser och tester för att bedöma elevernas kunskaper och såväl rektor som lärare ger uttryck för att det är svårare att göra bedömningar i exempelvis de kvalitativa förmågorna i de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena.

De sammanställningar av resultat som finns på Rudboda skola är resultaten från de nationella ämnesproven i matematik och svenska för årskurs 3 och resultat gällande andelen elever i årskurs 3 som har nått målen i svenska och ma-

tematik (enligt språkbruket i 2008 års kursplaner). I övrigt saknas skolövergripande sammanställningar av kunskapsresultaten i samtliga ämnen.

Rektorn diskuterar och analyserar tillsammans med de lärare som genomfört de nationella ämnesproven i årskurs 3 resultaten från de nationella ämnesproven i matematik och svenska. Resultaten och den analys som skett utifrån de senast genomförda nationella ämnesproven, gällande att till exempel undervisningen behöver ändras så att den blir mer varierande och i mindre utsträckning består av individuellt eget arbete, har dock inte spritts till hela lärargruppen.

Hittills har rektorn och lärarna inte systematiskt följt upp och utvärderat sina rutiner och former för bedömning och dokumentation.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver utveckla ett systematiskt kvalitetsarbete kring kunskapsbedömning i alla ämnen utifrån kursplanernas kunskapskrav. I det ingår att säkerställa att det finns skolövergripande kunskapsresultat i de ämnen som eleverna har undervisning i. Utifrån dessa behöver rektorn sen skapa förutsättningar för att lärare tillsammans jämför och analyserar resultaten i alla ämnen.

Vidare behöver rektorn tillsammans med lärarna, utveckla former för att följa upp och utvärdera skolans rutiner och former för bedömning och dokumentation så att de blir en del av det systematiska kvalitetsarbetet.

1.3 Bedömning ingår i lärarnas planering av undervisningen

Här undersöks om lärarna vid planering av undervisningen utgår från kursplanerna samt om lärarna även planerar för hur bedömningen av eleverna ska gå till så att den blir en integrerad del av undervisningen tillsammans med eleverna.
--

De pedagogiska planeringarna som kommunen och skolan bestämt att lärarna ska använda bygger på den mall som finns i det digitala systemet som beskrivs i avsnitt 1.1. Rubrikerna i mallen är: "Varför ska vi arbeta med det här", "Det här kommer du att få undervisning om", "Det här ska du lära dig", "Så här kommer vi att arbeta" och "Så här kommer dina kunskaper bedömas". De lärare som har börjat skriva pedagogiska planeringarna i det digitala systemets mall tycker att det är svårt att få rubrikerna i mallen att överensstämma med kursplanernas struktur. De uttrycker att det skulle vara bättre om rubrikerna i mallen bättre stämde överens med rubrikerna i kursplanerna, dvs syfte, centralt innehåll och kunskapskrav. När lärarna nu skriver enligt rubrikerna i mallen

uppstår enligt lärarna en viss upprepning och det kan bli svårt att härleda vad som kommer från de olika delarna i kursplanerna.

Av de pedagogiska planeringar Skolinspektionen tagit del av framgår att lärarna använt alla delar av kursplanerna, men att det lärarna planerar för att undervisningen ska handla om inte alltid är det som bedöms. Vissa förmågor tappas bort i den del som handlar om "Så här kommer dina kunskaper att bedömas". Som exempel kan nämnas att under rubriken "Det här ska du lära dig" framgår att eleven ska utveckla förmågor så som "att uttrycka tankar och känslor kring texter" och "att läsa och analysera texter av olika slag", men att under rubriken "Så här kommer dina kunskaper att bedömas" handlar det om "I slutet av terminen genomförs LUS (läsutvecklingsschema) och lässtandard (diagnosmaterial)". Här är alltså samstämmighet mellan undervisningen och bedömningen låg i och med att det lärarna planerar för att bedöma handlar främst om så kallade tester och diagnoser för att ta fram mätbar information och inte bedömning av all de förmågor som eleverna ska utveckla. Skolinspektionen har tagit del av flera pedagogiska planeringar och ser att de lärare som upprättar dem över tid blivit bättre och bättre på att använda alla delar av kursplanerna vid planeringen och att samstämmigheten mellan de olika delarna ökar under arbetsprocessens gång. Lärarna uttrycker även själva vid intervjun att de är nya i arbetet och att de själva kan se att de har mycket kvar att göra i arbetet med att utforma pedagogiska planeringar.

På skolan finns det en grupp lärare som vid intervju uppger att de ännu inte börjat arbeta med att utforma pedagogiska planeringar. De har istället arbetat med att utarbeta så kallade "Målbevis för kunskapskrav" årskursvis för svenska och matematik. I det arbetet har lärarna använt ett dokument de har kvar sedan 2008 års kursplaner och som de nu arbetar med att revidera i syfte att anpassa det till Lgr 11. Lärarna uppger att de utgått från det centrala innehållet och säger att de tror att kunskapskraven varit utgångspunkten i arbetet. Det så kallade "Målbevis för kunskapskrav" som Skolinspektionen tagit del av visar att det är en checklista över vad eleverna ska göra snarare än vad eleverna ska kunna i förhållande till förmågorna i kunskapskravet för svenska i årskurs 3. Detta innebär att det i huvudsak är det centrala innehållet som styr planeringen av undervisningen och att "elevernas görande" är det som bedöms snarare än elevernas "kunnande/lärande" i förhållande till förmågorna i kunskapskraven.

Det finns även lärare på skolan som inte alls använder den nya kursplanen Lgr 11 vid planering av undervisningen. Av intervju med dessa lärare framgår att vissa delar av det centrala innehållet för årskurs 4-6 har flyttats till årkurs 1-3. Skolinspektionen påpekar i detta sammanhang att det inte är tillåtet att flytta

innehåll mellan årskurserna på ett sätt som inte överensstämmer med det centrala innehållet i kursplanerna.

Det framkommer i intervju med lärarna att de inte planerar för hur bedömningen systematiskt ska bli en integrerad del av undervisningen, för att på så vis följa och stödja elevernas kunskapsutveckling. Den bedömning som sker fortlöpande blir därför av mer sporadisk karaktär. Någon planering för hur och när återkoppling till eleverna ska ske för att stödja och synliggöra lärandet finns inte. De exempel som lärarna ger på bedömning som planeras handlar främst om tester, diagnoser och kontroll av faktakunskaper i slutet av arbetet. Det finns också på skolan en utbredd uppfattning om att bedömning närmast handlar om olika faktakontroller, tester och diagnoser. Lärare uppger även att de skulle önska att de hinner med att planera för hur man ska kolla av elevernas kunskaper, men att det snarare blir så att "*bedömning sker med ryggmärken*".

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna vid planering av undervisningen behöver utgå från samtliga delar i kursplanerna.

Vidare behöver lärarna vid planering av undervisningen identifiera *hur* eleverna ska visa sina kunskaper, *vad* i kunskapskraven som ska bedömas och *när* bedömningen ska ske.

Lärarna behöver också planera så att bedömningen blir en integrerad del i undervisningen för att tillsammans med eleverna följa och stödja elevernas kunskapsutveckling i undervisningen och kontinuerligt ge återkoppling på deras arbete, för att synliggöra lärandet för eleverna.

1.4 Lärarna gör fortlöpande bedömningar av elevernas kunskaper

Här undersöks om lärarna gör fortlöpande bedömningar av elevernas kunskaper samt om läraren ger framåtsyftande återkoppling kring vad eleverna behöver utveckla i förhållande till kunskapskraven och hur detta ska ske. Vidare handlar det om hur lärarens bedömning blir en integrerad del av undervisningen tillsammans med eleverna.

Elevernas förståelse för vilka kunskaper de ska utveckla och på vilka grunder bedömningen sker

Av intervjuer med eleverna framkommer att de i begränsad omfattning känner till vad de ska kunna i de olika ämnena. Eleverna informeras främst om vad de ska göra och mindre om vilka kunskaper de ska utveckla. Några elever kan dock ge exempel på att de nyligen fått veta av läraren vad de ska lära sig när de arbetar med framtiden, men att det är första gången det hänt. Alla intervjuade

elever uppger att *"Idrottsläraren berättar om gympamålen. När vi börjar med nya saker berättar hon om målen"* och *"hon berättar för oss hur de ska kolla att vi kan simma"*.

Varje elev har en plastmapp innehållande en så kallad "veckoplanering" och en så kallad "IUP/Planering vt 12" (det vill säga en förenklad variant av den individuella utvecklingsplanen som upprättas i samband med utvecklingssamtalet) med långsiktiga mål och kortsiktiga mål. Av de "IUP/Planering vt 12" som Skolinspektionen tagit del av framgår exempelvis under "Mål på lång sikt" att eleven ska *"Öka förmågan att läsa och förstå olika texter"* och under "Mål på kort sikt" att exempelvis *"läsa hela bänkbokstiden och gärna lite mer (hitta bra böcker)"*. Av de exempel på "Mål på kort sikt" som Skolinspektionen tagit del av framgår att det handlar om vad eleven ska göra för att nå "Mål på lång sikt" och därför handlar "Mål på kort sikt" egentligen inte om mål eller lärande utan snarare om vad eleven ska göra eller genomföra för olika arbetsuppgifter. Eleverna har så kallade veckoplaneringar och där står vad de ska göra under veckan och när de är klara med ett arbete ska de kryssa i att de gjort klart arbetsuppgiften. Vare sig elever eller lärare uppger vid intervju att görandet i veckoplaneringarna är kopplat till lärande eller kunskapskrav, utan målet är att genomföra uppgifterna under veckan. Av intervju med vårdnadshavarna framkommer att de upplever att stort ansvar läggs på barnen, att de ska komma ihåg mycket själva och att de har ansvar för "målbilden". Vidare menar vårdnadshavarna att barnen själva måste be om hjälp när de inte förstår och att det krävs att barnen är aktiva och kan planera sin egen tid.

I granskningen framkommer vidare att eleverna i varierande grad känner till på vilka grunder de bedöms. Eleverna hänvisar främst till diagnoser och tester i matematik och svenska. Eleverna ger följande exempel på vad det är läraren bedömer *"Ibland får vi prov", "Små förhör på veckans glosor", "Vi lämnar in böcker för rättning"* och *"Läsprov, en i taget får gå ut och läsa högt för läraren."*

Elevernas bild som stämmer väl överens med lärarnas och av lärarintervjuer framkommer att *"för de yngre eleverna har vi generellt inte gått igenom målen. Bara de egna målen i IUP:n"*. Några lärare anger att målen finns i exempelvis matematikboken och att de *"stämmer ganska bra med läroplanen"* och att *"där kan man kolla med eleverna vad de ska kunna"*. Det framkommer dock även exempel på lärare som pratar med eleverna om vad de ska kunna och som säger *"vi har diskuterat göra-mål och kunna-mål i många år...det har blivit tydligare de senaste åren och eleverna blir medvetna."* Andra lärare ger exempel på att de berättar för eleverna vad de ska kunna för fakta i ett arbete om rymden och att de då informerar eleverna om att de ska kunna namnen på planeterna. Dock ges inga exempel från dessa lärare om att de pratat med eleverna om förmågor som de ska utveckla kopplat till fakta eller innehållet.

Återkoppling

I intervju med lärarna på skolan framkommer att de inte systematiskt följer upp elevernas kunskapsutveckling och inte heller systematiskt ger framåt- syftande återkoppling gällande vad eleverna behöver utveckla och hur. Lärarna uttrycker en osäkerhet kring hur de ska ta reda på vad eleverna kan i exempel- vis de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena samt gällande hur eleverna ska visa sina kunskapskvaliteter i de ämnena. I intervjuer och doku- mentstudier framkommer att detta inte alltid är klarlagt vid planeringen, se avsnitt 1.3.

Granskningen visar också att det varierar huruvida lärare ger eleverna framåt- syftande återkoppling på vad eleverna behöver utveckla och hur. De exempel på återkoppling som lärarna lyfter fram vid intervju handlar till stor del om återkoppling i form av uppmuntran eller på uppgiftsnivå gällande om eleven gjort rätt eller fel. Lärarna uttrycker att eleverna vill ha bekräftelse. Men även återkoppling efter resultat på diagnos och tester ges som exempel. Lärare ger även exempel på hur de pratar med eleverna när de i ett arbete låter eleverna svara på frågor; *"Berätta om! Eleverna skriver och berättar i en bok som vi sen tar in och rättar. Då kan jag gå runt och stötta genom att fråga – hur var det då? Kommer du ihåg vad det var du såg på filmen? Jag visar i boken – vad står det där?"*. Någon enstaka lärare uppger att de kan ta med eleverna i återkopplingen för att syn- liggöra lärandet och som exempel ges *"two stars and a wish"*. Det handlar om kamratbedömning då eleverna ska säga två saker som är styrkor och en sak som kan utvecklas. I detta exempel sker kamratbedömningen i helklass där läraren kan hjälpa eleverna med stödfrågor som exempelvis *"säg varför det var bra och vad som kan bli bättre!"*.

Gällande återkoppling i elevernas arbetsböcker som Skolinspektionen tagit del av och som eleverna berättar om i intervju framgår att de får berömmande skriftliga kommentarer som till exempel *"Bra!"* eller *"Härligt!"*. Eleverna be- skriver också att lärarna har ett system med avklippta hörn i arbetsboken eller skriver *"R"*. Båda betyder att allt är rättat och klart. Eleverna kan även få klis- termärken som till exempel *"guldstjärna"*. Klistermärkena betyder enligt de elever Skolinspektionen intervjuat och samtalat med att läraren läst, att eleven gjort rätt och att det är jättefint. I svenska ges något enstaka exempel på att man som elev kan få inlagda *"post-it-lappar"* i berättelseboken med uppmaningar som *"Du måste tänka på: Förklara tydligare vad som händer genom att använda dig av...därför att...eftersom + en tydlig förklaring"* eller *"Läs och fundera över om du behöver sätta ut flera punkter"* eller *"Vad hände i sjön? Badade han? Vad hade han på sig? Hur såg han ut?"*. Om man som elev inte gjort rätt ska man räcka upp han- den och då kan man få hjälp. Eleverna uppger att *"läraren säger inte svaret, utan ger tips kring hur man kan räkna ut."*

Den återkoppling som ges till eleverna sker oftast på uppgiftsnivå och handlar alltså främst om att kontrollera om eleven gjort uppgiften och om det är rätt och fint. Återkopplingen är i huvudsak, med några få undantag, knuten till fakta och begrepp och används därmed inte för att hjälpa eleven att prestera bättre nästa gång de möter likartade uppgifter eller för att utveckla strategier för att visa på olika lösningar på en fråga. Vare sig eleverna eller lärarna ger exempel på återkoppling som sker systematiskt i syfte att synliggöra lärandet för eleverna.

Dokumentation

Av intervju med lärarna framkommer att de inte har ändamålsenliga och systematiska former för att fortlöpande dokumentera elevernas kunskapsutveckling. Lärare uppger vid intervju att de vill ha system för att dokumentera mer löpande i undervisningen, men att de ännu inte har det. Lärarna menar att mycket av bedömningen inte dokumenteras utan finns i minnet. De exempel på dokumentation som finns är olika slags klasslistor där anteckningar förs exempelvis *"när barnen kan klockan"*, *"LUS-resultat"* eller *"när de redovisar gör jag anteckningar"* och *"det jag skriver är ofta avvikelser"*. Den dokumentation som sker är främst i svenska, matematik och engelska, medan *"So och No bara finns i huvudet"* och *"Jag sparar dock högar med skriftligt material, samlar grejor"*. Vidare uppges att *"Det mätbara är det man kan dokumentera"* och *"jag måste visa, dokumentera för att kunna bevisa"*.

Både rektorn och lärarna uttrycker vid intervju att det är lättare att göra kunskapsbedömningar i matematik och svenska än i andra ämnen beroende på att lärarna är mer vana vid att göra bedömningar i dessa ämnen och för att det finns mer stödmaterial för hur bedömningar ska göras i de ämnena. I övriga ämnen görs bedömningar i varierande grad utifrån vad varje elev kan i förhållande till kunskapskraven. I flertalet ämnen görs bedömningar mer på grupp-nivå utifrån undervisningens innehåll. Vidare framkommer i intervju med lärarna att till exempel ämnenas karaktär med andra kunskapskvaliteter i de samhällsorienterande ämnena och naturorienterande ämnena gör att det är svårt att göra bedömningar i de ämnena. Även lärarnas utbildning i ämnena anges som ett skäl till varför man är olika säker på att göra bedömningar i de olika ämnena. Lärarna menar även att det i bild är svårt att göra bedömningar när det finns kunskapskrav först i årskurs 6.

Nationella ämnesprov ingår som en viktig del när det gäller att bedöma kunskapsutvecklingen i matematik och svenska. Lärarna använder i olika grad annat bedömningsstöd. Alla lärare använder dock de tester och diagnoser som skolan beslutat att alla ska använda. Vissa lärare använder även Skolverkets

bedömningsstöd så som till exempel Dino, medan andra lärare inte har använt dessa bedömningsstöd.

Individuella utvecklingsplaner

De individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av speglar ovanstående problematik. Ämnena svenska och matematik är de ämnen som främst ingår i den framåtsyftande delen av planerna. Lärarna uppger även att de är mer säkra på att formulera skriftliga omdömen i svenska och matematik, medan de är osäkra på hur de ska formulera sig i de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena. Detta uppger lärarna hänger samman med att de är mindre säkra på att göra bedömningar i de ämnena. Vidare uttrycker lärarna att de är mindre säkra på hur de kan skapa en undervisning som låter eleverna utveckla och visa de förmågor som finns i kunskapskraven för de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena och att de av den anledningen inte har ett tillräckligt underlag för att göra bedömningar i dessa ämnen i förhållande till kunskapskraven. *"Det handlar om att resonera och föra samtal. Hur bedömer man det? Hur ska jag dokumentera det?"* Vidare uttrycker lärarna att det är svårt att göra individuella bedömningar i de ämnena. Av detta framgår att det i de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena finns en risk för att bedömningarna i dessa ämnen inte sker i förhållande till förmågorna i kunskapskraven samt att lärarna i dessa ämnen kan göra gruppbedömningar. Vidare handlar det om att lärarna bedömer huruvida eleverna gjort vissa moment snarare än om vad de kan i förhållande till kunskapskraven.

Av de individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av framgår att det i varierande grad vad eleven ska utveckla i förhållande till kunskapskraven och hur eleven ska göra detta.

Vidare framkommer av intervju med såväl rektor som lärare att lärarna upplever det digitala systemet som stelbent och att det är svårt att få fram nyanserna i och med de standardformuleringar som finns. I fritextfältet som alla lärare ska använda menar lärarna att det är lättare att beskriva nyanserna gällande elevernas kunskapsutveckling än i listan med kunskapskraven som är uppdelade i delmål och som lärarna ska klicka i. Den uppdelningen i delmål upplever lärarna gör att man tappar helheten. *"Det kan verka enkelt att bara klicka i, men det är det inte"* och *"föräldrarna får högar med checklistor"*. *"Vi måste hitta system så att det blir tydligt för både oss och föräldrar och elever."* I detta sammanhang lyfter lärarna fram att det kan bli risk för att man "dömer" eleverna istället för "bedömer" och att det blir så definitivt när man använder de olika symbolerna i systemet.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna använder de nationella ämnesproven som ett stöd för att bedöma elevernas kunskaper.

Lärarna behöver ge eleverna förståelse för vilka kunskaper de ska utveckla och tydliggöra på vilka grunder de bedöms.

Vidare behöver lärarna följa elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen och ge eleverna kontinuerlig och framåtsyftande återkoppling kring vad de behöver utveckla och hur detta ska ske, så att bedömningen blir en integrerad del i undervisningen tillsammans med eleverna för att synliggöra deras lärande.

Lärarna behöver bedöma elevernas kunskaper utifrån kunskapskraven i alla ämnen och använda aktuella bedömningsunderlag för att upprätta den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen. Lärarna behöver vidareutveckla de individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen så att de fullt ut uppfyller skollagens krav.

Lärarna behöver analysera de kunskaper eleven har visat, göra helhetsbedömningar av dessa och jämföra med kursplanernas kunskapskrav.

Lärarna behöver utveckla ändamålsenliga rutiner och former för dokumentation som främjar elevernas kunskapsutveckling och väl återspeglar deras kunskaper i förhållande till kursplanernas kunskapskrav.

1.5 Lärarna följer upp undervisningen

Här undersöks hur lärarna följer upp och utvärderar sin planering och undervisning samt bedömnings- och dokumentationsformer.

Av de lärare Skolinspektionen intervjuat framkommer att lärarna inte anser att de hinner med att utvärdera sin undervisning systematiskt tillsammans med varandra. De exempel som framkommer handlar om att lärare kan prata med eleverna och fråga dem *"Vad har ni lärt er den här lektionen?"*. Lärare uppger även att de utvärderar undervisningen sporadiskt genom egna reflektioner när dagen är slut och ibland även i samtal med varandra. Skolinspektionen får dock inga exempel på hur lärare systematiskt analyserar i vilken utsträckning planeringen och genomförandet av undervisningen har gett eleverna möjlighet att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till läroplanen. Därigenom saknas system för att ta till vara såväl väl fungerande undervisning som former för att ompröva och förändra undervisningen.

Eftersom skolan befinner sig i ett övergångsskede där arbetet har påbörjats med att utveckla bedömnings- och dokumentationsformer så har lärarna inte utvärderat om formerna är ändamålsenliga. Skolinspektionen kan dock notera att det bland lärarna finns en reflektion kring styrkor och svagheter när det gäller de olika verktyg som används och som är under utveckling.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna behöver identifiera och analysera vad som behöver utvecklas i den egna undervisningen samt i vilken utsträckning planeringen och genomförandet av undervisningen har gett eleverna möjlighet att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till läroplanen.

Lärarna behöver utvärdera i vilken mån bedömnings- och dokumentationsformerna som används är ändamålsenliga.

1.6 Lärarna ger vårdnadshavare fortlöpande information om elevernas kunskaper

Här undersöks om lärarna ger vårdnadshavare fortlöpande information om elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanerna.

Utvecklingssamtalen är centrala när det gäller information om elevens kunskapsutveckling till vårdnadshavarna och då upprättas individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen. Vårdnadshavarna ges möjlighet att via inloggning i det digitala systemet ta del av de skriftliga omdömena inför samtalet.

Under utvecklingssamtalet ligger tonvikten på svenska, matematik och i viss mån engelska, enligt vårdnadshavare. Vidare uttrycker vårdnadshavarna att skolan är väldigt inriktad på svenska och matematik, vilket även stämmer med beskrivningen i avsnitt 1.4 där det framgår att de individuella utvecklingsplanerna i första hand handlar om svenska och matematik och att det i vissa ämnen sker gruppbedömningar som handlar om bedömning av huruvida eleverna genomfört vissa moment snarare än om vad de kan i förhållande till kunskapskraven.

Andra uppfattningar från vårdnadshavare är att informationen i det digitala systemet kan vara svår att ta till sig, eftersom den innehåller omfattande information och de inte förstår staplarna "*det är inte självförklarande...vi kan fråga på samtalet...ringar och trianglar....det är ett bra diskussionsunderlag, men barnen*

förstår inte. Det är standardmässigt skrivna kommentarer.” Vidare uttrycker vårdnadshavarna att digitala systemet kan sätta en stor press på barnen.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna inte i tillräcklig grad ger vårdnadshavarna fortlöpande information om elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen i förhållande till kursplanernas kunskapskrav.

2. Ges eleverna möjlighet att visa de kunskaper som framgår av kursplanernas kunskapskrav?

2.1 Lärarna har ett allsidigt underlag för att bedöma elevernas kunskaper

Här undersöks om läraren har ett allsidigt underlag för att bedöma elevernas kunskaper och om lärarna använder olika underlag för bedömning samt om eleverna ges möjlighet att visa sina kunskaper på olika sätt.

Av intervju med rektor, lärare och elever framgår att det finns ett stort fokus vid summativa bedömningar i form av olika tester, diagnoser, läxförhör och kontroll av fakta i elevernas skrivna alster. Vidare framkommer av intervjuerna med rektor, lärare och elever att undervisningen till stor del handlar om insamling av fakta och att eleverna arbetar enskilt i sina läroböcker. Varje elev har en veckoplanering där det står vad eleven ska arbeta med under veckan. Veckoplaneringen handlar om vad elevens ka göra snarare än vad eleven ska lära sig. När veckans arbete är klart kryssar eleven i veckoplaneringen. Lärarna kontrollerar sedan om eleven gjort rätt.

Arbetet är i stort sett inriktat på fakta och exempelvis framkommer från lärare att de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena handlar mycket om fakta och föreläsningar i form av "katederundervisning". Eleverna beskriver att *"Vi jobbar mest i böckerna...vi sitter i bänken och räknar eller skriver". "När vi jobbar med tema jobbar vi i grupp på ett annorlunda sätt. Då tittar vi på film, läser och pratar. Vi får papper med frågor som vi ska ta reda på svaren till exempel – berätta om kvastfe-ningen! Svaren söker vi i läroboken eller i filmen vi sett."* Den bild eleverna ger stämmer överens med avsnitt 1.4, där det framgår att lärarna anser att det är svårare att skapa en undervisning i de samhällsorienterande och naturorienterande ämnen som ger eleverna möjlighet att utveckla de förmågor som framgår

av kursplanerna. Men även undervisningen i svenska och matematik handlar i stort sett om att eleverna arbetar enskilt i sina läroböcker.

Såväl lärare som rektor uttrycker att samtal behöver föras kring hur mycket tester skolan ska ha och att det behöver finnas en balans mellan tester och helhetsbedömningar så att testerna inte tar över.

Eleverna ges inte fullt ut möjlighet att utveckla och visa alla de förmågor som framgår av kursplanerna. Undervisningen handlar istället till stor del om fakta och det centrala innehållet. Detta innebär att lärarna i varierande grad använder ett allsidigt underlag för att bedöma elevernas kunskaper i förhållande till alla de förmågor som framgår av kursplanernas kunskapskrav.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarnas bedömning av elevernas kunskaper inte är allsidig för att bedöma alla förmågor som framgår av kursplanerna. Lärarna behöver säkerställa att eleverna ges möjlighet att visa sina kunskaper med utgångspunkt i kursplanernas kunskapskrav.

2.2 Vårdnadshavares kännedom om kunskapskraven

Här undersöks om lärarna ger vårdnadshavare information om kunskapskraven i alla ämnen som eleven får undervisning i.

Intervjuer med lärare, rektorn och vårdnadshavare visar att lärarna informerat vårdnadshavarna om den nya läroplanen med kursplaner, Lgr 11, på föräldramöten vid läsårets start. Vårdnadshavare har även fått information om kommunens digitala dokumentationssystem som utgår från Lgr 11. Vidare har de hänvisats till mer information på kommunens och Skolverkets hemsidor. Via det digitala systemet får vårdnadshavarna i de skriftliga omdömena information om kunskapskraven för respektive ämne. Lärarna skickar också regelbundet hem veckobrev till föräldrarna. I dessa brev anges vad som kommer att hända i skolan och vad eleverna ska arbeta med. Informationen handlar dock mer om vad eleverna ska göra, än hur skolarbetet är relaterat till kursplanerna.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna ger vårdnadshavarna information om kunskapskraven i de ämnen eleverna får undervisning i.

Syfte och frågeställningar

Forskning och utvärderingar visar att många lärare upplever en osäkerhet kring hur elevernas kunskaper ska bedömas i de tidigare skolorna. Lärarna menar också att skolorna saknar ett gemensamt förhållningssätt och rutiner för dokumentation när det gäller att följa och bedöma elevers kunskapsutveckling. Lärarnas osäkerhet kan leda till att bedömningar och individuella utvecklingsplaner saknar koppling till kunskapskraven i de nationella kursplanerna.

Forskning visar att bedömning kan vara ett verktyg för att löpande stödja elevernas lärande och utveckling. Det handlar om att eleverna får möjlighet att fortlöpande visa de kunskaper som framgår av kunskapskraven i kursplanerna och att de förstår vilka grunder de bedöms utifrån, var de befinner sig i förhållande till kunskapskraven och hur de kan göra för att ytterligare utveckla sina kunskaper.

Syftet med projektet är att undersöka om de bedömningsunderlag lärarna använder och de bedömningar lärarna gör är relaterade till kunskapskraven i de nationella kursplanerna och i övrigt sker i enlighet med styrdokumentet. Detta mot bakgrund av att en ny läroplan för grundskolan, Lgr 11, införs under 2011. Granskningen syftar dessutom till att hitta goda exempel på hur lärare arbetar med bedömning för att främja lärande som en integrerad del i lärandeprocessen tillsammans med eleven.

De centrala frågeställningarna är:

- Gör läraren fortlöpande bedömningar av elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas kunskapskrav?
- Ges eleverna möjlighet att visa de kunskaper som framgår av kursplanernas kunskapskrav?

Metod och material

Granskningen inleds genom att inspektörerna innan skolbesöket tar del av olika dokument och gör en dokumentanalys. Rektorn har exempelvis svarat på en verksamhetsredogörelse och skickat in olika dokument skolan har i arbetet kring bedömning till inspektörerna inför skolbesöket.

Varje skolbesök består av intervju med rektor, lärare (både i grupp med 6-8 lärare i åk 1-3, och djupintervju med två lärare i åk 3), elever i åk 3 (i grupp med cirka 6 elever) och vårdnadshavare i åk 3 (i grupp med 6-8 personer).

I de fall då den besökta skolan består av ett fåtal lärare och elever kan sammansättningen vid intervjuerna komma att anpassas till detta. Besöket avslutas med en återkoppling till rektor kring inspektörernas preliminära bedömningar.

Tabellen visar antalet intervjuade vid Rudboda skola.

Rudboda skola	Antal
Intervjuade elever	12
Intervjuade lärare	8
Intervjuade vårdnadshavare	6

Författnings- och forskningsstöd i Skolinspektionens kvalitetsgranskning Kunskapsbedömning i grundskolan årskurs 1-3

Författningar

Lagar

- Skollagen (2010:800)

Förordningar

- Skolförordning (SFS 2011:185)
- Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet

Skolverkets föreskrifter

- Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:19) om kunskapskrav för grundskolans ämnen

Skolverkets allmänna råd

- Skolverkets allmänna råd och kommentarer, Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16) (AR IUP)
- Skolverkets allmänna råd, Planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan (SKOLFS 2011:149) (AR Planering)

Forskningsstöd

- Skolverkets stödmaterial: Kunskapsbedömning i skolan – praxis, begrepp, problem och möjligheter
- Skolverkets kunskapsöversikt: Kunskapsbedömning – Vad, hur och varför?

1. Gör läraren fortlöpande bedömningar av elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas kunskapskrav?

1.1 Rektor tar ansvar för att lärarna bedömer elevernas kunskaper utifrån kursplanernas kunskapskrav

Här undersöks om rektorn tar ansvar för och skapar förutsättningar för lärarnas gemensamma arbete med kunskapsbedömningar utifrån kursplanernas kunskapskrav.

Inom detta område granskas följande:

- Rektor tar ansvar för att tillsammans med lärarna utveckla gemensamma rutiner och former för att planera undervisningen och för att bedöma och dokumentera elevernas kunskaper utifrån kursplanernas kunskapskrav (2 kap. 9 § och 4 kap. 4-6 §§ skollagen, Lgr 11, 2.8, AR IUP, AR Planering).
- Rektorn skapar förutsättningar för att lärarna använder ett gemensamt och sakligt språk i dokumentationen (AR IUP).
- Rektorn skapar förutsättningar för en likvärdig bedömning inom skolenheten (1 kap. 9 § skollagen, Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Lgr 11, 2.8, AR Planering).

Författningsstöd

1 kap. 9 § skollagen

Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.

2 kap. 9 § skollagen

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Det pedagogiska arbetet vid en förskolenhet ska ledas och samordnas av en förskolechef. Dessa ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

En likvärdig utbildning

/.../ Skollagen föreskriver att utbildningen inom varje skolform och inom fritidshemmet ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas. Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika vägar att nå målet/.../.

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

Rättigheter och skyldigheter

Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har /.../.

Lgr 11 punkt 2.8

2.8 REKTORNS ANSVAR

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Allmänna råd och kommentarer, Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen

Utgångspunkter för den individuella utvecklingsplanen – bedömning och utvecklingssamtal

Skolans lärare bör

- ha gemensamma rutiner och former för dokumentation av elevernas kunskapsutveckling
- utveckla ett gemensamt och sakligt språk i dokumentationen

Elevers lärare bör

- informera elev och vårdnadshavare om vilka kunskaper och kunskapskvaliteter som ska bedömas

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Planering

Rektorn bör

- organisera verksamheten så att lärarna ges förutsättningar att planera undervisningen
- utveckla former för samverkan och kunskapsutbyte mellan lärarna

Kunskapsbedömning

Rektorn bör

- stödja lärarna i deras arbete med att bedöma elevernas kunskaper genom att tillsammans med dem utveckla gemensamma rutiner och former för att utvärdera elevernas kunskaper

Dokumentation

Lärare bör

- använda sig av effektiva rutiner och former för dokumentation som väl återspeglar elevernas kunskaper och som ger en grund för kommunikation av bedömning och betygssättning med elever och vårdnadshavare

1.2 Skolan har ett systematiskt kvalitetsarbete kring kunskapsbedömning

Här undersöks om rektorn ser till att det finns ett kvalitetsarbete kring kunskapsbedömningar på skolan genom att följa upp och utvärdera detta arbete samt huruvida resultaten av det används. Vidare handlar bedömningspunkten om rektorn tillsammans med lärarna analyserar skolans kunskapsresultat och resultaten på de nationella proven.

Inom detta område granskas följande:

- Rektorn använder skolans kunskapsresultat i kvalitetsarbetet genom att skapa förutsättningar för att lärarna tillsammans jämför och analyserar skolans kunskapsresultat och hur de förhåller sig till resultaten från de nationella proven och eventuellt annat bedömningsstöd (*AR Planering*).
- Rektorn följer tillsammans med lärarna upp och utvärderar de rutiner och former för bedömning och dokumentation som används så att de är ändamålsenliga för ett systematiskt kvalitetsarbete (4 kap. 4- 6 §§ skollagen, *AR Planering*).

Författningsstöd

4 kap. 4-6 § skollagen

Enhetsnivå

4 § Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på förskole- och skolenhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Rektorn och förskolechefen ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs enligt första och andra styckena.

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet

5 § Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Dokumentation

6 § Det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska dokumenteras.

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Kunskapsbedömning

Läraren bör

- tillsammans på skolenheten regelbundet analysera och diskutera hur olika elevprestationer bedöms i förhållande till kunskapskraven
- som stöd för bedömningen av elevernas kunskaper jämföra resultaten på de nationella ämnesproven med den egna dokumentationen och analysera skillnader och likheter i resultaten

Rektorn bör

- stödja lärarna i deras arbete med att bedöma elevernas kunskaper genom att tillsammans med dem utveckla gemensamma rutiner och former för att utvärdera elevernas kunskaper

Uppföljning

Rektorn bör tillsammans med lärarna systematiskt och kontinuerligt

- följa upp formerna för utvärdering och bedömning av elevernas kunskaper
- följa upp och utvärdera de rutiner och former för dokumentation som används så att de är effektiva och ändamålsenliga för ett systematiskt kvalitetsarbete.

1.3 Bedömning ingår i lärarnas planering av undervisningen

Här undersöks om lärarna vid planering av undervisningen utgår från kursplanerna samt om lärarna även planerar för hur bedömningen av eleverna ska gå till så att den blir en integrerad del av undervisningen tillsammans med eleverna.

Inom detta område granskas följande:

- Lärarna utgår vid planeringen av undervisningen från kursplanernas syfte, centrala innehåll och kunskapskrav (1 kap. 11 § skollagen och 9 kap. 1-2 §§ skolförordningen, AR Planering).
- Lärarna identifierar och planerar hur eleverna ska visa sina kunskaper, vad i kunskapskraven som ska bedömas och när bedömningen ska ske (AR Planering).
- Lärarna planerar så att bedömningen systematiskt blir en integrerad del i undervisningen för att tillsammans med eleverna följa och stödja elevernas kunskapsutveckling i undervisningen och kontinuerligt ge återkoppling på deras arbete för att synliggöra lärandet för eleverna (AR Planering).

Författningsstöd**1 kap. 11 § skollagen**

För varje skolform och för fritidshemmet skall gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

9 kap. 1-2 §§ skolförordningen**Utbildningens innehåll och omfattning***Läroplan och kunskapskrav*

1 § För grundskolan gäller en läroplan enligt 1 kap. 11 § första stycket skollagen (2010:800). Läroplanen finns i förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Av 3 § samma förordning framgår att kursplaner för grundskolans ämnen ingår i läroplanen och att kursplanerna kompletteras av kunskapskrav.

2 § Kunskapskrav ska finnas för

- matematik, svenska och svenska som andraspråk samt gemensamt för samhällsorienterande ämnen och för naturorienterande ämnen i årskurs 3,
- samtliga ämnen utom moderna språk i årskurs 6, och
- samtliga ämnen i årskurs 9.

Kunskapskraven i årskurs 3 och 6 anger den lägsta godtagbara kunskapsnivån för en elev vid slutet av årskursen. Kunskapskraven i årskurs 9 anger den kunskapsnivå som krävs för ett visst betyg när ett ämne avslutas.

Lgr 11, 3 Kursplaner**Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan**Planering

Läraren bör vid planeringen av undervisningen

- tydliggöra vilka delar av ämnets syfte som undervisningen i det aktuella arbetsområdet ska inriktas mot och utifrån det avgöra hur det centrala innehållet ska kombineras och behandlas så att eleverna ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till kunskapskraven
- identifiera vilka delar av kunskapskraven som bedömningen ska utgå ifrån i det aktuella arbetsområdet och avgöra hur eleverna ska få visa sina kunskaper
- skapa förutsättningar för att följa och stödja elevernas kunskapsutveckling och kontinuerligt ge återkoppling på deras arbete

1.4 Lärarna gör fortlöpande bedömningar av elevernas kunskaper

Här undersöks om lärarna gör fortlöpande bedömningar av elevernas kunskaper samt om läraren ger framåtsyftande återkoppling kring vad eleverna behöver utveckla i förhållande till kunskapskraven och hur detta ska ske. Vidare handlar det om hur lärarens bedömning blir en integrerad del av undervisningen tillsammans med eleverna.

Inom detta område granskas följande:

- Läraren ger eleven förståelse för vilka kunskaper de ska ges möjlighet att utveckla i alla ämnen och på vilka grunder de bedöms (*Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Lgr 11, 2.7*).
- Lärarna följer elevernas kunskapsutveckling och ger kontinuerlig och framåtsyftande återkoppling kring vad eleverna behöver utveckla och hur detta ska ske så att bedömningen blir en integrerad del i undervisningen tillsammans med eleverna för att synliggöra lärandet (*10 kap. 13 § skollagen, Lgr 11, 2.7, AR Planering*).
- Lärarna bedömer elevernas kunskaper utifrån kunskapskraven i alla ämnen och använder aktuella bedömningsunderlag för att upprätta individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (*10 kap. 13 § skollagen, Lgr 11, 2.7*).
- Lärarna analyserar regelbundet de kunskaper eleven har visat, gör helhetsbedömningar av dessa och jämför med kursplanernas kunskapskrav (*Lgr 11, 2.7, AR Planering*).
- Lärarna använder resultaten från nationella proven för att bedöma elevers kunskapsutveckling (*9 kap. 20-22 §§ skolförordningen*).
- Lärarna använder ändamålsenliga rutiner och former för dokumentation som främjar elevernas kunskapsutveckling och väl återspeglar deras kunskaper i förhållande till kursplanernas kunskapskrav (*AR IUP, AR Planering*).

Författningsstöd

10 kap. 13 § skollagen

Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och (...)

9 kap. 20-22 §§ skolförordningen

Nationella ämnesprov

20 § Nationella ämnesprov ska användas i de ämnen och årskurser som anges i 21 § för att bedöma elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven och, i årskurs 9, även som stöd för betygssättning.

21 § Ämnesprov ska användas i

1. matematik och svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 3, 6 och 9,
2. engelska i årskurs 6 och 9, och
3. biologi, fysik eller kemi i årskurs 9.

Ämnesprov som avses i första stycket 3 ska fördelas så att varje elev ska delta i prov i endast ett ämne och att antalet provdeltagare så långt som möjligt blir lika stort för varje ämnesprov.

22 § Ämnesprov ska genomföras i slutet av årskursen. Statens skolverk får dock meddela föreskrifter om att ämnesprov i årskurs 9 får genomföras vid en annan tidpunkt.

Skolverket får meddela närmare föreskrifter om ämnesprov.

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

Rättigheter och skyldigheter

Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har /.../.

Lgr 11, 2.7 BEDÖMNING OCH BETYG

/.../

Mål

Skolans mål är att varje elev

- utvecklar ett allt större ansvar för sina studier, och
- utvecklar förmågan att själv bedöma sina resultat och ställa egen och andras bedömning i relation till de egna arbetsprestationerna och förutsättningarna /.../.

Riktlinjer

Läraren ska

- genom utvecklingssamtal och den individuella utvecklingsplanen främja elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling,
- utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn /.../.

Allmänna råd och kommentarer, Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen

Utgångspunkter för den individuella utvecklingsplanen – bedömning och utvecklingssamtal

Skolans lärare bör

- ha gemensamma rutiner och former för dokumentation av eleverna kunskapsutveckling

- utveckla ett gemensamt och sakligt språk i dokumentationen

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Genomförande

Läraren bör i sin ledning av undervisningen

- försäkra sig om att undervisningen leder mot de mål som konkretiseras i planeringen genom att anpassa undervisningen till varje enskild elevs behov av stöd och stimulans

- se till att eleverna förstår syftet med de aktiviteter som ska ske i undervisningen, vilka kunskaper de ska ges möjlighet att utveckla samt hur de ska få visa sina kunskaper

- kontinuerligt ge varje elev konstruktiv återkoppling på hennes eller hans kunskapsutveckling och tydliggöra vad som behöver utvecklas vidare

Kunskapsbedömning

Läraren bör

- kontinuerligt analysera de kunskaper som eleven visat utifrån vad som behandlats i undervisningen, för att kunna göra helhetsbedömningar av kunskaperna och jämföra dessa med kunskapskraven

- använda sig av ändamålsenliga bedömningsformer som ger eleverna goda möjligheter att visa sina kunskaper på olika sätt

Dokumentation

Läraren bör

- dokumentera sina planeringar och uppföljningar så att de ger stöd för att

- genomföra, följa upp och dokumentera undervisningen

- kommunicera med elever och vårdnadshavare vad som är syftet med undervisningen och hur den ska genomföras

- använda sig av effektiva rutiner och former för dokumentation som väl återspeglar elevernas kunskaper och som ger grund för kommunikation av bedömning och betygssättning med elever och vårdnadshavare

1.5 Lärarna följer upp undervisningen

Här undersöks hur lärarna följer upp och utvärderar sin planering och undervisning samt bedömnings- och dokumentationsformer.

Inom detta område granskas följande:

- Lärarna analyserar i vilken utsträckning planeringen och genomförandet av undervisningen har gett eleverna möjlighet att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till läroplanen (*AR Planering*).
- Lärarna identifierar vad som behöver utvecklas i den egna undervisningen för att eleverna ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till läroplanen (*AR Planering*).
- Lärarna utvärderar i vilken mån bedömnings- och dokumentationsformerna som används är praktiska och ändamålsenliga (*AR Planering*).

Författningsstöd

Lgr 11, 2.7 Bedömning och betyg

RIKTLINJER

Läraren ska

utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Uppföljning

Läraren bör

- analysera i vilken utsträckning planeringen och genomförandet av undervisningen har gett eleverna möjlighet att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till de nationella målen

- identifiera vad som behöver utvecklas i den egna undervisningen för att eleverna ska ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till de nationella målen, samt

- utvärdera i vilken mån de bedömnings- och dokumentationsformer som används är ändamålsenliga

Dokumentation

Läraren bör

- dokumentera sina planeringar och uppföljningar så att de ger stöd för att

- genomföra, följa upp och utvärdera undervisningen

1.6 Lärarna ger vårdnadshavare fortlöpande information om elevernas kunskaper

Här undersöks om lärarna ger vårdnadshavare fortlöpande information om elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanerna.

Inom detta område granskas följande:

- Lärarna ger fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas kunskapskrav (3 kap. 4 §, 10 kap. 12 § skollagen, Lgr 11, 2.4 och 2.7).

Författningsstöd

3 kap. 4 § skollagen

Eleven och elevens vårdnadshavare och vårdnadshavare för ett barn i förskolan ska fortlöpande informeras om elevens eller barnets utveckling.

10 kap. 12 § skollagen

Utvecklingssamtal och individuell utvecklingsplan

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Lgr 11, 2.4 SKOLA OCH HEM

Skolans och vårdnadshavarnas gemensamma ansvar för elevernas skolgång ska skapa de bästa möjliga förutsättningarna för barns och ungdomars utveckling och lärande.

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan ska

- samarbeta med elevernas vårdnadshavare så att man tillsammans kan utveckla skolans innehåll och verksamhet.

Läraren ska

- samverka med och fortlöpande informera föräldrarna om elevens skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling, och
- hålla sig informerad om den enskilda elevens personliga situation och iaktta respekt för elevens integritet.

Lgr 11, 2.7 BEDÖMNING OCH BETYG

Riktlinjer

Läraren ska

- genom utvecklingssamtal och den individuella utvecklingsplanen främja elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling,
- utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn,
- med utgångspunkt i föräldrarnas önskemål fortlöpande informera elever och hem om studieresultat och utvecklingsbehov

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Dokumentation

Läraren bör

- använda sig av effektiva rutiner och former för dokumentation som väl återspeglar elevens kunskaper och som ger grund för kommunikation av bedömning och betygsättning med elever och vårdnadshavare

2. Ges eleverna möjlighet att visa de kunskaper som framgår kursplanernas kunskapskrav?

2.1 Lärarna använder ett allsidigt underlag för att bedöma elevernas kunskaper

Här undersöks om läraren har ett allsidigt underlag för att bedöma elevernas kunskaper och om lärarna använder olika underlag för bedömning samt om eleverna ges möjlighet att visa sina kunskaper på olika sätt.

Inom detta område granskas följande:

- Lärarnas bedömning av elevernas kunskaper är allsidig och olika underlag används för att analysera kunskaperna så att eleverna ges goda möjligheter att visa sina kunskaper på olika sätt (*Lgr 11, 2.7, AR Planering*).

Författningsstöd

Lgr 11, 2.7 BEDÖMNING OCH BETYG

Skolans mål är att varje elev

- utvecklar ett allt större ansvar för sina studier, och
- utvecklar förmågan att själv bedöma sina resultat och ställa egen och andras bedömning i relation till de egna arbetsprestationerna och förutsättningarna.

Riktlinjer

Läraren ska

/.../

- utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn /.../

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Kunskapsbedömning

Läraren bör

- använda sig av ändamålsenliga bedömningsformer som ger eleverna goda möjligheter att visa sina kunskaper på olika sätt

2.2 Vårdnadshavares kännedom om kunskapskraven

Här undersöks om lärarna ger vårdnadshavare information om kunskapskraven i alla ämnen som eleven får undervisning i.

Inom detta område granskas följande:

- Lärarna ger vårdnadshavarna information om kunskapskraven i alla ämnen som eleverna får undervisning i (*Lgr 11,1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.4., AR IUP*).

Författningsstöd

Lgr 11, 1, Skolans värdegrund och uppdrag

Rättigheter och skyldigheter

Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan. /.../

Lgr 11, 2.4

Läraren ska

Samverka med och fortlöpande informera föräldrarna om elevens skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling,

Allmänna råd och kommentarer, Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen

Utgångspunkter för den individuella utvecklingsplanen – bedömning och utvecklingssamtal

Elevers lärare bör

- beskriva hur de nationella målen har konkretiserats i undervisningen

Den individuella utvecklingsplanens innehåll

De skriftliga omdömena bör

- utformas så att eleven och vårdnadshavaren får tydlig information om elevens kunskaper i relation till de nationella målen och lyfta fram elevens utvecklingsmöjligheter i syfte att stimulera fortsatt lärande

Den framsyftande planeringen bör

- sammanfattande ange vilka kunskaper och förmågor eleven ska utveckla.

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Dokumentation

Läraren bör

- dokumentera sina planeringar och uppföljningar så att de ger stöd för att
 - kommunicera med elever och vårdnadshavare vad syftet är med undervisningen och hur den ska genomföras.